

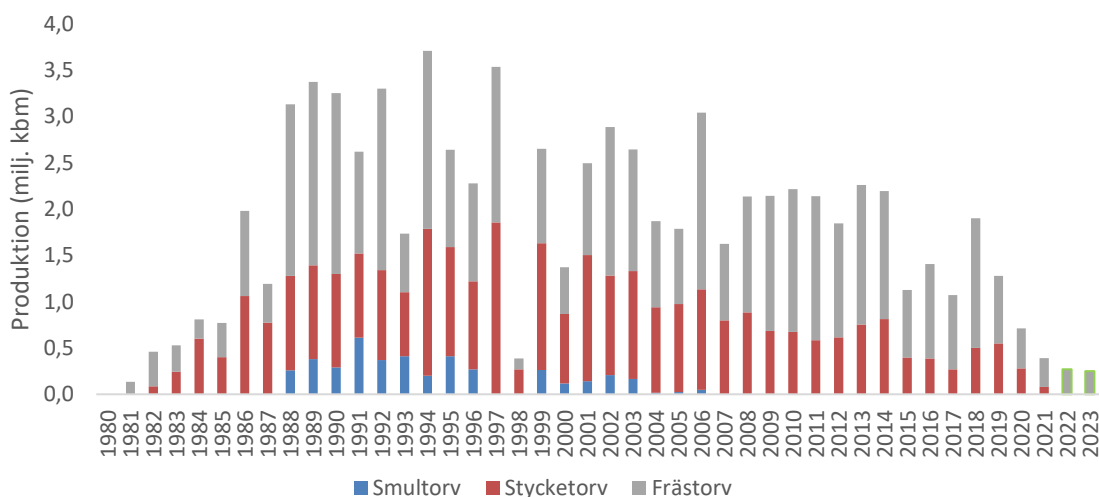
Handläggare

Elin Norström

Energitorv i Sverige 2023

Sveriges torvmarker innehåller flera miljarder ton kol och fungerar som en viktig kolreservoar som lagrar och binder in kol från atmosfären (Morin m.fl., 2023). Torvbrytning och täktverksamhet i torvmossar har varit viktig verksamhet historiskt sett i Sverige, främst ur energisynpunkt. Verksamheten har dock lett till att många torvmarkers funktion som kolsänka försämrats kraftigt på grund av att brytningen leder till torrare förhållanden och förändrad hydrologi. På senare tid har uttaget av energitorv minskat kraftigt, till förmån för mer förnybara och koldioxidneutrala energikällor.

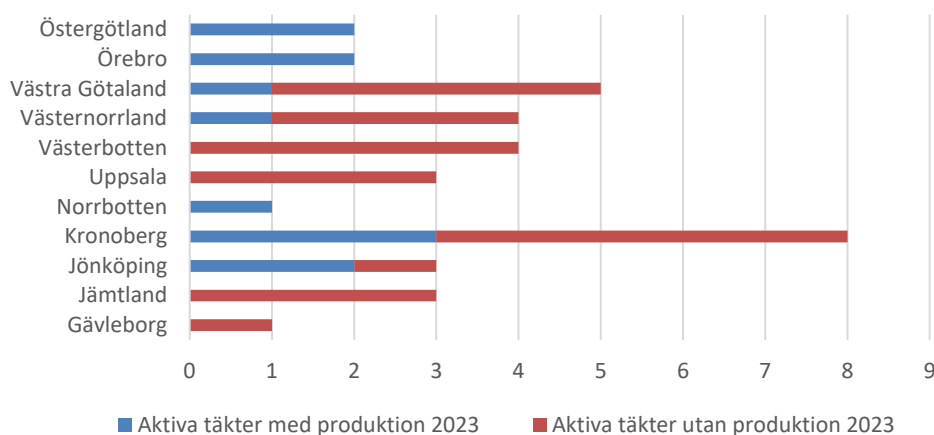
Under 2023 uppgick produktionen av energitorv¹ till ca 250 000 kubikmeter (0,25 milj. kbm). Detta innebär en minskning i produktionen av energitorv med cirka 20 000 kubikmeter jämfört med föregående år (figur 1). Totala energiinnehållet i den energitorv som producerades under 2023 uppgår till cirka 0,20 TWh (Terawattimmar). Produktionsstatistiken för 2023 är således i linje med den pågående trenden mot ett allt mindre uttag av torv för energiändamål i Sverige.

Figur 1. Produktionen av energitorv i Sverige mellan åren 1980 och 2023. För produktionsåren 2022 och 2023 (gröna staplar) har uppdelning i smul-, stycke- och frästorv inte gjorts eftersom detta inte redovisas i SMP.

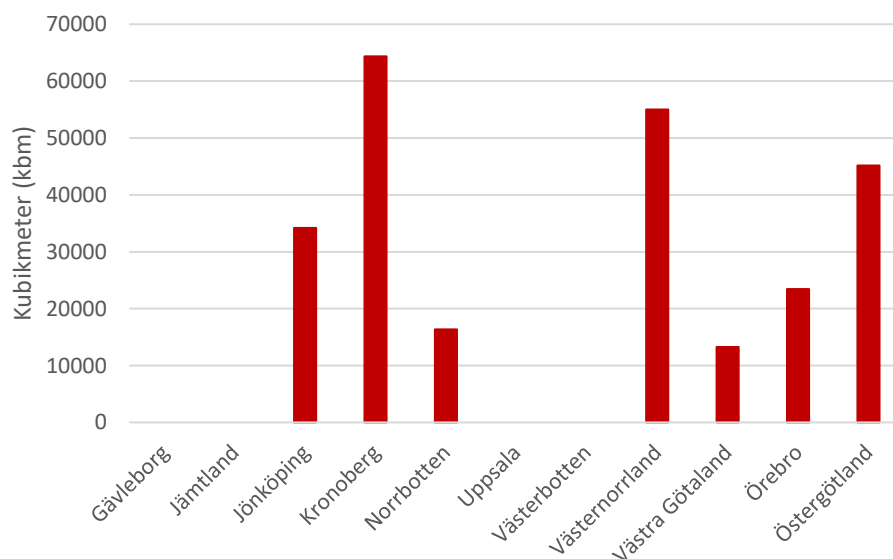
Under 2023 fanns det totalt 36 aktiva energitorvtäkter i Sverige. Dessa var lokaliserade i 11 av landets län (figur 2). Produktionen av energitorv under 2023 skedde på 12 av dessa täkter, i 7 län. Flest antal täkter finns i Kronobergs län (figur 2), där också den största produktionen av energitorv skedde under 2023 (figur 3).

Antal aktiva täkter 2023

Figur 2. Antal aktiva täkter per län under 2023. Staplarnas färg indikerar hur många täkter som producerade energitorv (blå stapel) resp. ej producerade energitorv (röd stapel) under 2023.

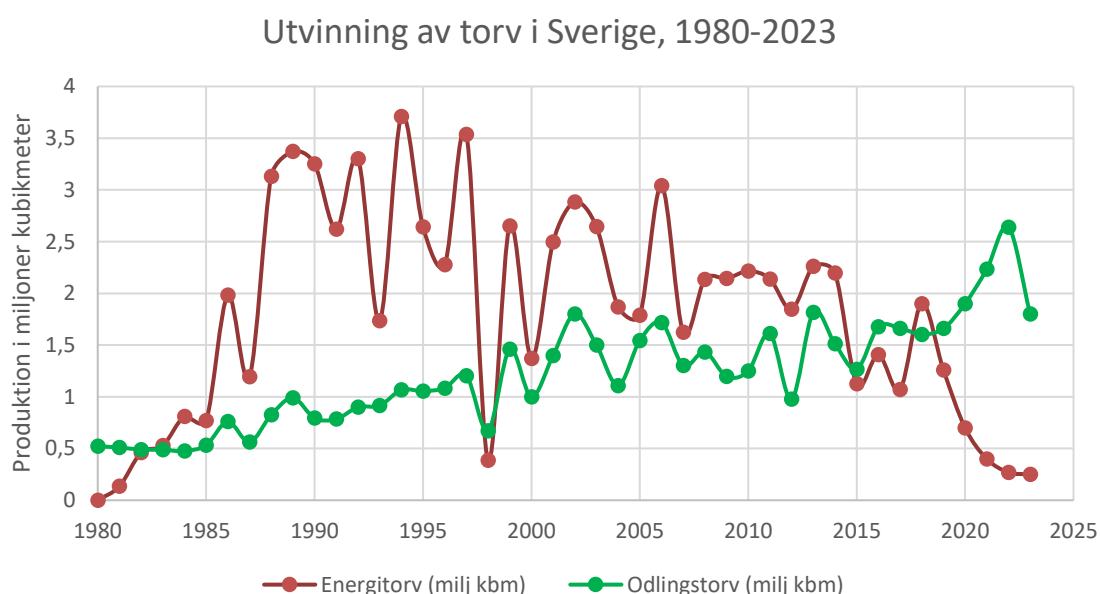
Volym uttagen energitorv under 2023, i de län där aktiva täkter förekommer (kbm)

Figur 3. Energitorvproduktionen länsvis. Staplarna visar volymen uttagen energitorv i de län där aktiva täkter med produktion förekom 2023. Uttaget är uttryckt i enheten kubikmeter (kbm).

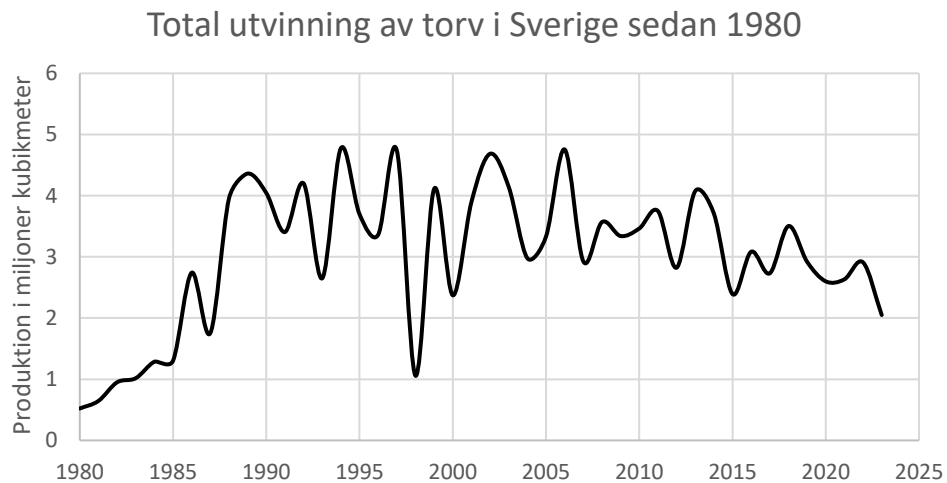
Odlingstorv

Idag används den största andelen av den torv som bryts i Sverige för produktion av odlingsjord. Produktionen av odlingstorv har ökat succesivt sedan 1980-talet. Under senare år sker ökningen parallellt med att produktionen av energitorv minskar (figur 4). Det totala uttaget av torv i Sverige har därför varit relativt konstant under de senaste 10 åren, dock ses en minskning av det totala torvuttaget under 2023 (figur 5). Detta beror främst på att uttaget av odlingstorv minskade något under 2023 jämfört med föregående år (figur 4). Det totala uttaget av torv uppgick till drygt 2 miljoner kubikmeter under 2023, och av dessa stod odlingstorven för 1,8 miljoner kubikmeter.

Figur 4. Jämförelse mellan produktion av energi- och odlingstorv i Sverige sedan 1980. Produktionsstatistiken över odlingstorven är hämtad från SCB.

¹ Sedan 1980 har SGU sammanställt statistik över produktionen av energitorv i Sverige. Från och med 2022 har data inhämtats från SMP (Svenska miljörapporteringsportalen, Länsstyrelsen). Mellan åren 1980 och 2020 hämtades informationen via enkäter till de bolag som hade tillstånd för brytning av energitorv enligt Torvlagen. I dessa tillstånd utfärdades koncession för produktion av energitorv. Torvlagen upphörde dock att gälla 2017-01-01. Det innebär att det inte utfärdades nya koncessioner för utvinning av torv för ansökningar som kommit in efter 2017. Ansökningar som påbörjades innan 2017 omfattas dock av Torvlagen, och eftersom tillståndsprövsprocessen ofta tar flera år kan fortfarande nya koncessioner utfärdas. Eftersom produktionssiffrorna som SGU tog fram mellan 1980-2021 bara omfattar koncessioner, underskattas sannolikt produktionen något under perioden 2017-2021. Från 2022 började SGU istället hämta hem data via SMP, där all täktverksamhet har skyldighet att inrapportera sin produktion årligen.

Figur 5. Totala uttaget av torv i Sverige sedan 1980. Kurvan visar summan av producerad energi- och odlingstorv på årsbasis.

Referenser

Morin, Norström, Sohlenius & Wendelin 2024: Torvolymer och kolförråd i Sveriges torvmarker - En beräkning baserad på SGU:s data. Författare: SGU Rapport 2023:08. Sveriges Geologiska Undersökning.

SCB, Statistikdatabasen: [Skörd av energi- och odlingstorv i 1000-tal kubikmeter. År 1980 - 2023. PxWeb \(scb.se\)](https://pxweb.scb.se/). Data om odlingstorv hämtades 2024-07-30.